

νίπελ

τ.22~δεύτερο δεκαπενθήμερο φλεβάρη '01

έντυπο δρόμου του συνδικάτου σαλταδόρων

"τι είναι ο courier, τι είναι το ζουμί του;"

Από τις 25 του Γενάρη μέχρι την 1 του Φλεβάρη οι εργάτες του Φτερωτού Ερμή, εταιρεία courier του Λαμπράκη, απεργούσαν. Μια απεργία που προορίζονταν για 24ωρη, προκειμένου να ασκηθεί πίεση και να περάσουν μια σειρά από διεκδικητικά αιτήματα, απαντήθηκε άμεσα από τα αφεντικά με μαζικές απολύσεις, εξελίχτηκε σε απεργία διαρκείας και έληξε μια βδομάδα μετά όταν η εταιρεία αναγκάστηκε να πάρει πίσω όλες τις απολύσεις. Το κείμενο που ακολουθεί είναι στην ουσία σημειώσεις και σκέψεις στηριγμένες σε μια συζήτηση που είχαμε με ένα σύντροφο, εργαζόμενο, απεργό και παρά λίγο απολυμένο του Φτερωτού Ερμή. Καταγράφουν, μ' ένα τρόπο, κάποιες πρώτες κριτικές αποτιμήσεις αυτού του αγώνα. Τις δημοσιεύουμε σαν ένα προσχέδιο μελλοντικής χρήσης, σαν οiwνό των πραγμάτων που ίσως έρθουν.

-Ο Φτερωτός Ερμής είναι μια μοντέρνα επιχείρηση προγραμματισμένη πάνω στα επιτεύγματα της ριζικής αναδιάρθρωσης της εργασίας και της παραγωγής. Δεν είναι πρωτοπόρα εταιρεία, απλά εφαρμόζει συστηματικά τα κυρίαρχα μοντέλα της τελευταίας 20ετίας: ευέλικτες εργατικές σχέσεις, συμπίεση του κόστους, ανελέητος ανταγωνισμός, ελεύθερη αγορά και φιλοσοφία της "μεγάλης οικογένειας". Ο Φτερωτός Ερμής (Φ.Ε.) μέχρι την 24/1 ήταν μια ευτυχισμένη οικογένεια που πάσχιζε για την κοινή προκοπή. Αλλά πάντα υπάρχουν οι αλήτες που διαφθείρουν τα παιδιά των καλών οικογενειών.

-Τα αφεντικά του Φ.Ε. αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα με όλα τα υπόλοιπα μέλη της καπιταλιστικής τάξης: έχουν καθίσει για πολύ καιρό στο θρόνο του νικητή με αποτέλεσμα να έχουν αμβλυνθεί τα αντανakλαστικά τους, έχουν ξεμάθει να πολεμάνε. Κι ακόμα περισσότερο: τα σκατά που μας ταΐζουν εδώ και τόσο καιρό κοντεύουν να τα χωνέψουν οι ίδιοι. Σχεδόν νομίζουν ότι πράγματι με τους εργάτες είναι μια οικογένεια. Οι δεκαετίες επέλασης των αφεντικών μπορεί να έχουν στερήσει από τους προλετάριους τις εμπειρίες του κοινωνικού ανταγωνισμού, αλλά εξίσου στεγνή από εμπειρίες είναι και η καπιταλιστική τάξη.

-Οι περισσότεροι εργάτες του Φ.Ε. δεν παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερότητα και είναι χαρακτηριστικές περιπτώσεις του νέου τύπου εργάτη. Νομάδες στην έρημο της αγχωμένης επιβίωσης, μ' ένα βιογραφικό πλούσιο σε περιπλανήσεις από δουλειά σε δουλειά, απολύσεις, επίγνωση της προσωρινότητας, εμπειρία της μαύρης εργασίας... Εδώ αξίζει να σημειωθεί κάτι. Η ιδεολογία της καριέρας ή του "εγώ θα τη γλιτώσω", που αποτελούσε την αιχμή στις ηρεμιστικές θεραπείες που πρόσφερε το σύστημα, δείχνει να φτάνει στα όρια του. Οι επαναληπτικές διαψεύσεις των ελπίδων για ατομική σωτηρία έχουν αρχίσει να καλλιεργούν ένα νέο χαρακτηριστικό σε κομμάτια των αποκλεισμένων: την επίγνωση ότι το μέλλον τους είναι καθηλωμένο χαμηλά στις ιεραρχίες, οπότε περιορίζονται και οι πιθανότητες αρνητικών συνεπειών από μια κόντρα με τους από πάνω.

-Αφετηρία της απεργίας αποτέλεσαν μια σειρά αιτημάτων κυρίως οικονομικού χαρακτήρα (μισθολογικές αυξήσεις, πλήρη κάλυψη για φθορές και βλάβες στα μηχανάκια, εξοπλισμός...). Οι κινητοποιήσεις δηλαδή, πέρα από την απαίτηση ακύρωσης των απολύσεων, είχαν ένα καθαρά διεκδικητικό χαρακτήρα, υπάρχουν όμως σημαντικές διαφορές από τους κατεξοχήν διεκδικητικούς αγώνες, όπως τους γνωρίσαμε προηγούμενες εποχές, που ήταν και ένας από τους στυλοβάτες της κλαδικής αντίληψης και του μικροαστισμού.. Η βάση εκκίνησης δεν ήταν η χιμαιρική αντίληψη της διαρκούς ανόδου των απολαβών, όπως συνέβαινε με τους μικροαστικούς (και τελικά ενάντια στα ίδια τα συμφέροντα των προλετάριων) αγώνες των συντεχνιών που είχαν αρνηθεί κάθε πιθανότητα ενότητας της τάξης των εκμεταλλευομένων. Βάση αυτής της απεργίας και των κινήσεων στη συνέχεια αποτέλεσε το θυμωμένο συμπέρασμα ότι δεν πάει άλλο με τις σκατοδουλειές πληρωμένες με ψίχουλα. Η διαρκής συμπίεση του εργατικού κόστους, η εντατική λεηλασία -μ' άλλα λόγια- του παραγόμενου πλούτου από τα αφεντικά που από υπερφίαλη σιγουριά δεν θα δίσταζαν να βγάλουν και το ξιγκι από τους εργάτες αν αυτοί ήταν μύγες, οδήγησε στην ποιοτική μετάλλαξη των συνθηκών. Απλά και μετρημένα: ό,τι ήταν να κλαπεί, κλάπηκε και μετά την μακρά εποχή της επέλασης της "ελεύθερης αγοράς, της ευέλικτης εργασίας και της ανάπτυξης με κάθε κόστος" οι εκμεταλλευόμενοι έχουν ακουμπήσει πάτο. (Αυτό φυσικά δεν είναι ένα συμπέρασμα που μοιράζονται εξίσου όσοι θα έπρεπε, αλλά η αντίληψη της πραγματικότητας δεν συμβαδίζει πάντοτε με την ίδια την πραγματικότητα). Αν θεωρήσουμε -όχι και τόσο αυθαίρετα- την απεργία στον Φ.Ε. ως πιθανό δείγμα, τότε μπορούμε να θεωρήσουμε ότι οι νέες πρακτικές του ανταγωνισμού μέσα στην εργασία είναι πολύ πιθανόν το επόμενο διάστημα να υποκινηθούν ακριβώς από την απελευθέρωση της δυναμικής που προκαλεί η αντίληψη ότι δεν πάει άλλο. Φτάνει πια.

-Η απεργία στο Φ.Ε. δεν ήταν ούτε ξαφνική καταιγίδα, ούτε αυθόρμητο ξέσπασμα, αλλά αντίθετα ήταν το αποτέλεσμα μιας συστηματικής και συνειδητής υπερ-ετήσιας προσπάθειας. Προσπάθεια ενός πυρήνα με οπτική μέσα από το πρίσμα του κοινωνικού ανταγωνισμού: *το δίκιο είναι με το μέρος των εργατών, η ατομική στάση είναι μισή ήττα, καμία κίνηση της εργοδοσίας δεν μένει αναπάντητη, οι κόντρες με τα αφεντικά είναι το μόνο ζωντανό περιεχόμενο της εργασίας, η επιθετική αλληλεγγύη και "η ενότητα των αποφασισμένων" είναι το όπλο μας*. Η ανάπτυξη αυτής της προσπάθειας σε καθημερινή βάση, η διαρκής ζύμωση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους, η παραδειγματική δύναμη που εκπέμπει ένας πυρήνας που αρνείται την ιδεοληψία του "όλοι μια οικογένεια είμαστε" και της ατομικής διαπραγμάτευσης γέννησαν, μετά την επίθεση της εταιρείας, την απεργία και εξακολουθούν να στηρίζουν

τις κινητοποιήσεις και τώρα.

-Το μεγάλο στοίχημα στην απεργία του Φ.Ε. ήταν και εξακολουθεί επιτακτικά να είναι η αναγκαιότητα της ταύτισης και της ενότητας με τους εκμεταλλευόμενους. Αυτό είναι και το σημείο που φτάνοντάς το δημιουργεί τη δυνατότητα να μιλήσεις πλέον όχι μόνο για αιτήματα και κόντρες στη μια ή την άλλη δουλειά αλλά για την μισθωτή εργασία σαν το εχθρικό σύστημα. Ο φόβος να ξεγλιστρήσουν οι εργατικές κινητοποιήσεις σε διασπαστικές για τη τάξη λογικές και συντεχνιακές απαιτήσεις είναι πάντα υπαρκτός. Εξάλλου, ένας αγώνας μέσα στην εργασία που δεν βλέπει ότι στην πραγματικότητα μιλάει για τα συμφέροντα όλων των εργατών είναι ένας αγώνας μισός και γιαυτό από τα πριν χαμένος. Η έμπρακτη αναζήτηση αυτών που είναι στην ίδια θέση, το κάλεσμα τους για αλληλεγγύη, η άρθρωση ενός λόγου που να τους αφορά με ένα ζωντανό και άμεσο τρόπο χτίζουν τα θεμέλια των αυριανών συναντήσεων και συμμαχιών.

-Αντίπαλοι απέναντι στους απεργούς δεν παρατάχτηκαν μόνο τα στελέχη της εργοδοσίας και οι ρουφιάνοι, αλλά και οι κόντρες δεν παίχτηκαν μόνο στο χώρο της εργασίας. Από τη στιγμή που οι κινητοποιήσεις ξέφυ-γαν από τα ντουβάρια της εταιρείας οι συναντήσεις με τους συνδικαλι-στές, εργατοπατέρες, που πολύ θα ήθελαν να ρουφήξουν το αγωνιστικό αίμα των απεργών με το καλαμάκι του ξεπουλήματος, ήταν αναπό-φευκτη. Η επιχείρηση ένταξης της απεργίας σε αναγνωρίσιμα από το σύστημα σχήματα, ακόμη και η καθοδήγησή της, ήταν και σ αυτή την περίπτωση στόχος των συνδικα-λιστικών μαγαζιών. Σύγκρουση ανάμεσα σ αυτή τα μαγαζιά και τους απεργούς δεν προέκυψε, στο βαθμό που κάτι τέτοιο απαιτεί και την αντίστοιχη συλλογική συνείδηση.

Κατακτήθηκε, όμως, τουλάχιστον η καχυποψία απέναντί τους και η θεώρηση ότι στην αντίθετη μεριά δεν βρίσκονται μόνο οι εργοδότες, αλλά και οι συνδικαλιστές. Αλλά και από τη μεριά των αφεντικών, από τη στιγμή που η κρίση δεν λύθηκε με τις μαζικές απολύσεις, η στάση τους δεν περιορίστηκε μόνο στις ευθείες, ωμές επιθέσεις. Αυτό έχει σημασία, γιατί είναι πιο εύκολο να αντιμε-τωπίσεις έναν αντίπαλο αψύ και φουρκισμένο που πιθανόν να εκτεθεί και να κάνει λάθη, παρά κάποιον που χρησιμοποιεί με σχέδιο όλη τη γκάμα των επιχειρημάτων και των δυνατοτήτων του. Γιαυτό, εξάλλου, η διαχείριση της κρίσης δεν αφέθηκε στα χέρια του τοπικών μικρομεσαίων στελεχών αλλά πέρασε στην ευθύνη του δ.σ. του ΔΟΛ. Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο προέκυψαν και τα δύο σφάλματα της κινητοποίησης: το σταμάτημα της απεργίας μετά την ακύρωση των απολύσεων, εξαιτίας μιας άκαιρης αίσθησης νίκης (ενώ θα έπρεπε να είχε συνεχιστεί τουλάχιστον μέχρι την ημέρα της συνάντησης ανάμεσα στην εταιρεία και το σωματείο) και η μη αποχώρηση των απεργών από αυτή τη συνάντηση όταν έγινε φανερό ότι ουσιαστικός στόχος της εταιρείας ήταν οι "ταυτόχρονες, πολλαπλές ατομικές δ ι α π ρ α γ μ α τ ε ύ σ ε ι ς " .

Επιφυλακτικότητα, καχυποψία και εγρήγορση από τη μια και άρνηση των ιδεολογικών αγκυλώσεων από την άλλη πρέπει να είναι τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά. Υπάρχει πιθανότητα σε μια μάχη ο εχθρός να θέλει το καλό σου;

-Σε τακτικό επίπεδο η μάχη στο Φ.Ε. μπορεί να καταλήξει αρνητικά για τους απεργούς και να βρεθούνε ξανά με μια απόλυση στο χέρι. Λαμπράκης είναι αυτός εξάλλου, δεν είναι ο μικροκομπιναδόρος αφέντης του γειτονικού μπακάλικου. Θα υπάρχει όμως μια σημαντική ποιοτική διαφορά γιατί είναι άλλο πράγμα να είσαι περιπλανώμενος από δουλειά σε δουλειά κι αυτή να είναι η μοίρα σου και είναι άλλο να μην αποδέχεσαι τη μοίρα αυτή και να στέκεσαι με ψηλά το κεφάλι. Οι κινητοποιήσεις στο Φ.Ε. είναι ταυτόχρονα μια δοκιμή και μια δοκιμασία. Δοκιμή των επιθετικών αντανakλαστικών και της δυνατότητας των εργατών να απαντούν. Και δοκιμασία για την ισχύ και το νόημα του συνολικού κοινωνικού στοιχήματος. Για καιρό ο χώρος που χτίστηκε πάνω στις νέες εργασιακές σχέσεις έμεινε αδρανής και ανεπηρέαστος από συγκρούσεις. Καιρός ν' αρχίσει να δονείται.